

Inflacija – prvi put

Naslov sugerira, život ga u Hrvatskoj potvrđuje, da je vrijeme da se više posvetimo fenomenu zvanom inflacija. Dugogodišnji čitaoci ovih stranica znaju moj stav koji je uvijek kada je to trebalo eksplicite iznesen: „inflacija hrvatsko gospodarstvo nije nikad napustila”, a implicate teško je naći neki moj gospodarski komentar koji ne implementira problem inflacije.

Godišnji su odmori završili i vrijeme je da se vratimo zbilji. Kao što sam prije upozoravao sada uvodno valja reći da je „kruta zbilja srušila bajku”.

U zadnje vrijeme problem inflacije naglašava guverner koji, očito, nije imao mirno ljeto. Dobar ekonomist, vrstan ekonomski analitičar Željko Rohatinski zna što „stoji iza zida”. Nije to prvi put da je radio na antiinflacijskim programima. Poznato je da je njegov rad bio učinkovit. Sada kada je na čelu centralne banke kojoj je prvi cilj stabilnost cijena morat će, zna Željko, maksimalno angažirati sve čimbenike kako se ne bi dogodilo ono najgore.

Poznato je da su svi vjetrovi 1993. godine „puhali u krmu” hrvatskom gospodarstvu. Osim toga 4. listopada 1993. godine donesen je prvi anitinflacijski program koji je potrebitom odlučnošću proveden i narod je „prihvatio pravila igre”. Čak i tragično uvođenje PDV-a 1998. godine nije pokrenulo cijene više nego što je to bio slučaj u drugim, čak razvijenijim, zemljama nego što je bila Hrvatska u vrijeme uvođenja poreza na dodanu vrijednost. „Malo vako, malo nako”, rekao bi naš narod, stvari su se posložile.

Ono što se je donošenjem Stabilizacijskog, kojeg sam uvijek nazivao Antiinflacijski, programa „posložilo” danas postaje temeljno ograničenje. Navedimoneke od njih:

- rasprodaju obiteljskog srebra,
- dosizanje razine predratnog društvenog proizvoda tek 2004. godine,
- rastući deficit platne i trgovačke bilance,
- još uvijek veća razina nezaposlenosti nego što je to bila krajem 80-tih godina,
- nedopustivo visok udio države u finalnoj raspodjeli društvenog proizvoda, a razina standarda javnih dobara nedopustivo niska,
- inozemni dug gotovo na razini drugštvenog proizvoda,
- „internacionalizacija” hrvatskih banaka sukladno poslovnoj filozofiji kupaca ne podržava razvoj hrvatskog gospodarstva.

Ovo su samo neke naznake dogođenog. Nisam ukazao na dramatičnu zaduženost stanovništva koje ima i imat će znatne probleme da spoji „kraj s krajem”.

U narednom razdoblju komentirat ću problem inflacije u Hrvatskoj. Međutim, nemojte dozvoliti da ostanem sam. Pridružite mi se svojim napisima kao što su to učinile neke moje kolege iz zemlje i inozemstva. Pokušajmo komunicirati proaktivno kako bi na ovim, ne samo mojim već i vašim, stanicama dali podršku Vladi u savladavanju ovog vrlo velikog problema s opakim posljedicama. Adresa je: ured@rfin.com.

Ne treba zaboraviti Keynesa.

„Priča se da je Lenjin jednom izjavio kako je obezvrjeđivanje novca najbolji način uništenja kapitalističkog sustava.”

J. M. Keynes

„Lenjin je zasigurno bio u pravu. Ne postoji profinjenije, sigurnije sredstvo za podrivanje postojeće društvene osnove od obezvrjeđivanja novca. Taj proces pokreće sve skrivene rušilačke ekonomske zakone, onemogućavajući istovremeno postavljanje ispravne dijagnoze.”

J. M. Keynes

Mnogi su komentirali inflaciju, spomenimo neke od njih:

“Inflacija je vješta kao džepar, zastrašujuća kao provalnik i smrtonosna kao plaćeni ubojica.”

(Ronald Regan)

“Mala inflacija je kao mala trudnoća – ona hrani samu sebe i uskoro počinje pokazivati znakove porasta.”

(Dian Cohen)

“Inflacija je kao grijeh – svaka ga vlada osuđuje i svaka ga vlada čini.”

(Frederick Leith-Ross)

“Kad budući povjesničari budu opisivali naš način liječenja inflacije.... najvjerojatnije će ga uspoređivati sa srednjevjekovnim metodama liječenja pijavicama.”

(Lee Iaccoca)